

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. Qualis sit ista intrinseca Efficacia Decretorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

quo producantur, prædeterminavit. Item hic a. 8. in c. & q. 22. a. 4. & præcipue q. 23. de verit. a. 5. dicit: quod voluntas Divina ceu agens fortissimum, non tantum suâ efficaciam attingat res ipsas, sed etiam modum rerum, ita ut necessariis det necessitatem, contingentibus contingentiam, ut adeo juxta S. Doct. ipsa rerum contingentia in Divinam causalitatem refundi debeat. Et ne antiquam illam evasionem occineres: in tantum à DEO tribui contingentiam rebus, in quantum producit & conservat activam virtutem rerum, occurrit ipsemet S. Doctor q. 3. de pot. a. 7. dicens: *DEVS est causa actioni cuiuslibet, in quantum dat virtutem agendi, & in quantum applicat actioni.* Et adhuc clarius ibidem. Tertiò modo dicitur una res esse causa actionis alterius, in quantum movet eam ad agendum, in quo non intelligitur collatio aut conservatio virtutis activæ (advertis mentem S. Doctoris?) sed applicatio virtutis ad actionem, sicut homo est causa incisionis cultelli ex hoc ipso, quod applicat acumen cultelli ad incidendum movendo seipsum. Similia habet in expositione epist. ad Rom. c. 8. ad illa verba: *Quicumque Spiritu DEI aguntur, &c.* hic q. 25. a. 5. ad 1. non potest esse, ut DEVS aliqua faciat, qua non præciverit, & præordinaverit se facturum, quia ipsum facere subjacet præscientia & præordinationi

DEI q. 116. a. 1. in c. Omnia, que hic aguntur, Divina providentia subducuntur, tanquam per eam præordinata. q. 3. de verit. a. 7. Omnes effectus secundum prædestinationem proveniunt, quodl. 12. a. 4. Omnia sunt à DEI providentia prædeterminata & ordinata, &c.

Probatur quartò rationibus. I. Illa omnia DEUS prædefinit & præordinat, quæcumque cadunt sub suam Divinam providentiam: sed omnes actus boni liberæ voluntatis cadunt sub Divinam providentiam, ut est de fide: ergo illos prædefinit & præordinat. Major ex eo liquet, quod Divina providentia vel sit ipsa voluntas DEI præordinans (juxta Scotum & RR.) vel eandem includat juxta Thomistas. Secundo. Scientia futurorum ita est submixta proposito, ut nisi DEUS decerneret liberorum actuum futuritionem, nihil foret assignabile, per quod transiret à ipsa possibilitatis ad statum futuritionis, nec proinde fierent obiectum Divinæ scientiæ, prout præcedenti disputatione deduximus: sed consequens est absurdum: ergo.

Tertiò probatur refutatione tum decretorum indifferentium priori §. facta, tum scientiæ mediæ in præcedenti disputatione, simulque argumentis mox in explicatione intrinsecæ efficacæ adducendis.

ARTICULUS II.

Qualis sit ista intrinseca efficaciam Decretorum?

SUMMARIUM.

1. Martinezi doctrina exponitur.
2. Eidem opponitur doctrina S. Augustini: ac
3. Omnes auctoritates & rationes oppugnantes scientiam mediam.
4. Decreta non essent amplius intrinsecè efficacia.
5. Sicut nec auxilia.
6. Etiam formaliter spectata.
7. Hac efficaciam non salvat omnipotentissimum dominium Divina voluntatis.
8. Deberent futura contingentia videri in seipsis.
9. Efficaciam doctrina tradita ab Henrico à S. Ignatio proponitur.
10. Ostenditur repugnare cum doctrina S. Augustini.
11. Ordo divine providentiæ debet causis secundis aliquid plus conferre, quam habeant extra illum ordinem.
12. Sicut videntur futura in essentia tanquam causa, sic causantur.
13. Sequeretur futura contingentia certò videri in causis proximis.
14. Causæ secundæ simul sumptæ non habent majorem connexionem cum humana voluntate, quam seorsim sumptæ.
15. Ordo Divina providentiæ requirit infinitam certitudinem.
16. Assertio prima: prædefinitiones dantur de omni actu bono.
17. Probatur auctoritate & ratione S. Augustini.
18. Assertio secunda physica efficaciam.
19. 20. Ejus fundamentum ex ratione universalissimi influxus causæ primæ.
21. Excluditur recursus ad concursum indifferentem oblatum.
22. Assertio tertiò & probatur prædefinitio ad materiale peccati.
23. Exponitur significatio facti.
24. Ostenditur non respici à SS. PP.
25. Ratio pro fato Christiani accepto.
26. Calumnia, quæ Adversarii decreta prædefinitionis impugnant.
27. Ostenditur latè diveritas inter Calvinismum & sententiam Thomistarum.
28. Refellitur replicatio Petri Fulienfis.
29. Per decreta prædeterminantia etiam causam libertatem, non est propositio paradoxæ: unde petitur principium.
30. Retorsio in Adversarios.
31. Non obest veritati doctrine, quod hæretici quodammodo illius terminis & sententiis utantur.
32. Solvitur argumentum de necessitate antecedenti.
33. Instantia de suppositione antecedente & impedimento impedibili expeditur.
34. An ex prædeterminatione bonorum actuum sequatur causalitas peccati?
35. 36. Exponuntur auctoritates contra prædefinitionem materialis peccati.
37. Tridentini definitio nullo modo contraria.
38. Solvitur argumentum de conformitate humanæ voluntatis cum Divina.
39. Occurrit instantia de inclinatione naturali.
40. An homo teneatur resistere promotioni ad materiale peccati?
41. Quandoque voluntas causæ & antecedenti pariter voluntas effectus & consequenti?
42. Non sequitur, quod DEVS habeat contrarias voluntates.

§. 1.

Resolvitur efficacia fundata in scientia media.

1. **M**artinez in M. SS. de DEO prædestin. sc. 3. §. 1. cum ex D. Augustino de bono perseverantia. c. 17. necessitatem efficacis & prædefinientis decreti saltem respectu supernaturalium nostrorum actuum liberorum probaret, alias virtutem DEI omnipotentissimam potestate, supremamque dominio in nostras liberas voluntates, in 3. conclusione asserat hucusque efficaciam sic exponit: *Hæc DEI efficax prædefinitio, est illa simpliciter benefica DEI voluntas, quæ homini operanti bonum præparavit auxilium infallibile & certum pro bona operatione, non purè materialiter, quod est verum, sed formaliter, quia est certum, & infallibile, quæ sententia tria dicit: primò, quòd DEUS per scientiam mediam exploraverit, quænam auxilia homini bene operaturo sint congrua, quæ alteri non operaturo non sint congrua: secundò, quòd ex speciali affectu benevolentia velit auxilia conferre operaturo, quæ prævidit ipsi fore congrua & obtentura consensum. Tertio, quòd hæc benefica voluntas tendat in illa auxilia formaliter ut congrua & habitura infallibilem effectum, atque ex parte motivi respiciat honestatem liberalitatis largioris supra liberalitatem providentia communis; cum tamen voluntas eadem auxilia conferendi homini non operaturo tendat in illa tanquam intrinsecè conducentia ad bonam operationem, non verò ut congrua, & ex parte motivi respiciat honestatem providentia tantum sufficientis. Sic ille.*
2. **C**ontra quam sententiã est primò. Efficacia sic explicata non est Augustiniana: ergo nec vera. Consequencia est Adversarii, qui totis viribus in suas partes conatur trahere S. Augustinum. Antecedens probatur: Decretum prædefinientis S. P. Augustini non est subnixum præscientia; efficacia decreti per advers. est subnixum præscientia: ergo dissentit à Doctrina S. Patris. Antecedens probatur primò. Decretum, cuius efficacia esset subnixum præscientia, fuit illa, quam Faustus Rhegiensis contra S. Augustinum asserbat, ut patet ex ejusdem l. 2. c. 3. dicentis. *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.* Et ex epist. D. Prospero ad D. Augustinum. Secundò, quia idem Faustus l. 1. de lib. arbit. c. 11. Divum Augustinum vocat *interemptorem liberi arbitrii, quia in alterutram partem omnia statuta & definita esse pronuntiat: non lanè, quia prædefinitio esset subnixum præscientia, sed quia docebat S. P. quòd præscientia sit subnixum decreto. ut habet in cit. c. 17. de bono perseverantia. Tertio, quia eodem loco S. P. habet istam sequelam. Si dantur beneficia à DEO: *aut ea se daturum esse præscivit, profectò prædestinavit.* In sententia Adversariorum opposita valet sequela: si prædestinavit, præscivit; cum fundamentum efficacis prædestinationis sit præscientia conditionata.*
3. **C**ontra sunt secundò omnes autoritates & rationes, quas contra futuritionem decreto præsuppositam, & contra scientiam mediam antè adduximus, & pro gratia efficacia suo loco adducemus,

4. **C**ontra est tertio, quòd efficacia decreti sic exposita foret & non foret intrinseca. Foret ex hypothesi Adversar. Non foret; quia, cum efficacia decreti sit ejus infallibilis connexio cum effectu, tunc non est intrinseca efficacia decreti, quando infallibilem connexionem cum effectu non habet ex meritis & virtute sibi propria & inexistente, sed ex hypothesi & conjunctione alicujus extrinseci: atqui decretum non habet infallibilem connexionem, ex virtute sibi inexistente; sed ex suppositione scientia media, in qua antecederet ad decretum fuit conditionatè prævisa congruitas auxiliorum cum libero arbitrio, & futuro consensu; unde nisi illa congruitas per scientiam mediam fuisset sic explorata, rueret omnis certitudo & infallibilitas decreti prædefinientis: ergo decretum suam certitudinem non habet ex suis meritis, & virtute inexistente, sed ex hypothesi congruitatis & consensu futuri in scientia media conditionatè prævisi.

5. **C**onfirmatur. In tantum decretum prædefinientis haberet intrinsecam efficaciam, in quantum præpararet auxilia infallibiliter connexa cum consensu & operatione: sed ex hoc capite non potest esse intrinsecè efficax: ergo. Major est Adversar. minor probatur. Ipsum auxilium ab intrinseco, & secundum proprias vires est indifferens, ut conjungatur, vel non conjungatur cum consensu, & quòd potius conjungatur, quàm non conjungatur, id habet ex prævisione futuri consensu in scientia media, ubi suam sortitur congruitatem; ideòque si idem entitativè auxilium conferatur non operaturo, h. e. qui prævidetur in scientia media non acceptaturus illud auxilium, eo ipso non est efficax, decretum quoque conferendi tale auxilium non est efficax: ergo cum decretum pro suo objecto habeat tale auxilium intrinsecè indifferens, ratione illius fieri non potest intrinsecè efficax.

6. **D**ices quidem, quòd tamen auxilium materialiter spectatum sit indifferens; non tamen spectatum formaliter, prout nimirum substat beneficentissima voluntati Divine, decernentis illud conferre tanquam congruum. Sed contra est: quòd istud ipsum, formaliter, non competit auxilio, nisi per denominationem extrinsecam à prævisione scientia media, in qua, & à qua sumit denominationem congrui: ergo necdum salvatur intrinseca efficacia. Confirmatur, Si haberet ab intrinseco rationem auxilii congrui formaliter, tunc etiam per sua intrinseca distingueretur ab auxilio purè sufficienti non congruo; sed hoc dici non potest in sententia Adversariorum: ergo nec antecedens.

7. **C**ontra est quartò. Intrinseca efficacia decretorum debet salvare omnipotentissimum DEI dominium super humanas voluntates: sed hoc non salvatur per explicatam efficaciam: ergo. Major est D. Augustini. Minor probatur; tum, quia ista decreta dependent à prævisa futuritione consensu; neque posset DEUS facere per suam omnipotentiam, ut per illa auxilia moveretur voluntas in iis circumstantiis: in quibus per scientiam mediam prævidetur non consensura: tum quia omnis ista connexio, quam sive decretum sive auxilium à decreto præparatum habet, tantum est moralis; sed ista

ista non salvat omnipotentissimæ voluntatis efficaciam, quæ debet esse summa & perfectissima in genere efficaciam, certitudinis & infallibilitatis, adæque non moralis, sed metaphysica. De qua statim plura.

8. Contrà est quintò, Nisi decretum prædefinienti sit simpliciter antecedens nostras voluntates, tunc ista præsuppositivè ante decretum DEI saltem in statu conditionato viderentur in seipsis, & non in essentia DEI tanquam causa: consequens non est admittendum, prout super. de visione & scientia latè deduximus: ergo nec antecedens. Sequela non negatur ab adversariis, estque manifesta: quia essentia Divina non aliter est causa actualium creaturarum, quàm per liberum decretum suæ voluntatis: ergo si de decretum non antecedit fututionem eventus, non potest DEUS illam videre in sua essentia tanquam causa.

§. II.

*Refertur & refutatur intrinseca efficacia
Henrici à S. Ignatio.*

9. **H**ic præclarus Author postquam contra scientiam mediam prædefinientia decreta firmiter stabilivit, repudiatis tamen physicis prædeterminationibus dist. 10. a. 3. efficaciam decreti reducit in moralem motionem, sive in præparationem mediorum & causarum secundarum, ex se quidem fallibilem & defectibilem, prout tamen substantiant ordini Divinæ providentiæ infallibiliter & indefectibiliter consequentium suos effectus; eò quòd virtus Divina etiam defectibiles causas sine defectu conservat, adhibendo adminicula, & removendo obstacula; quemadmodum industrius Agricola circa plantationem arboris procedens quandoque infallibiliter eandem perducit ad frugem.

10. Hæc sententia quamvis medià vià sibi videatur incedere, quia tamen ab Augustinianæ efficaciam sinceritate declinat, non videtur scopum veritatis assequi. Unde contrà est primò, Divus Augustinus requisivit majorem efficaciam, quàm moralem ex parte omnipotentissimæ DEI voluntatis; sed hæc sententia tantùm attribuit efficaciam moralem: ergo non consonat cum mente & doctrina S. Augustini. Minor deducitur ex doctrina Adversariorum. Efficacia namque consistens in præparatione causarum secundarum tantùm moraliter moventium absque aliquo influxu physico, sive ipsis causis secundis, sive ab illis causis in voluntatem impresso, non potest esse major, quàm moralis: sed talis est efficacia Divinæ prædefinitionis juxta Adversarios: ergo.

Major verò multipliciter probatur. Nam primò D. Augustinus requisivit majorem efficaciam, quàm concedebatur à Semipelagianis; sed moralem nec ipsi negarunt; quæ nimirum sic *suadendo exhortationibus, movendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corque ipsum illuminando*, ut habet S. Prosper de vocat. gent. l. 2. c. 26. Unde & ipse S. Augustinus l. 1. de grat. Christi c. 8. 10. postquam retulit verba Pelagii, quibus explicat gratiæ efficaciam: *operatur in nobis velle, quod bonum est, velle, quod sanctum est, dum nos*

terrenis cupiditatibus deditos, multorum more animalium tantummodo presentia diligentes, futura gloria magnitudine & premiorum sollicitatione succendit, dum revelatione sapientia in desiderium DEI stupentem suscitatur voluntatem, dum nobis suadet omne, quod bonum est, quid ad hæc D. Augustinus? Hinc apparet, inquit c. 10. hæc enim gratiam consistere, quæ demonstrat & revelat DEUS, quid agere debeamus, non quæ donat, atque adjuvat, ut agamus, &c. Igitur à D. Augustino major requiritur efficacia, quàm quæ tantum in morali motione & præparatione mediorum moraliter & objectivè moventium consistit: ergo requirit physicam efficaciam, quidquid enim aliud assignaveris, ad genus moralis & objectivæ motionis pertinet; quæ etiam ex hoc capite est insufficientis, quòd magis deesse posse operari, quàm ipsum operari, sitque tam sufficienti, quam speciali & efficaci providentiæ communis.

Secundò D. Augustinus agnoscit efficaciam infallibilem, insuperabilem; sed talis non est efficacia moralis, inapte naturâ fallibilis, & respicienda. Tertiò ea est efficacia Augustiniana, quæ DEUS *mirabili modò & ineffabili in nobis operatur & velle: sed moraliter movere quid est mirabile? cum sit quotidianum hominibus, demonibusque comune, ut & ipsa Adversariorum exempla demonstrant. Quartò D. Augustinus efficaciam Divinæ vocationis in solam DEI gratiam & misericordiam (per scriptum in D. Pauli conversione) refundit, ut totum DEO detur, qui hominibus voluntatem & præparat adjuvandam & adjuvat præparatam. In hac verò sententia efficacia vocationis magis consistit in coactione causarum secundarum voluntatis consentium infallibiliter obtinentium; ita, ut licet voluntas singulari possit resistere, non tamen restituta sit omnibus simul sumptis.*

Dicunt quidem Adversarii, causas secundas, etsi de se fallibiles, fortiter tamen infallibiliter, prout substantiant ordini Divinæ providentiæ.

Contra quam tamen responsionem, & doctrinam Adversariorum est secundò. Cum dicitur, quòd series causarum secundarum per se vel per accidens concurrentium ad consentium liberi arbitrii accipiat infallibilitatem ex ordine Divinæ providentiæ, vel significatur, quòd operationi causarum secundarum accedat aliquid ex parte intellectus, vel ex parte voluntatis Divinæ, ut fallibilitate deposita induant infallibilitatem: Non primum; sic enim incidit in scientiam mediam, & defendis extrinsecam solùm efficaciam, secundam sup. dicta.

Non secundum; quia si admittit emanationem alicujus efficaciam & motionis plus quàm moralis à causa prima in causam secundam, incidit in sententiam physicæ prædeterminationis, adæque utriusque partis, tum mediæ scientiæ, tum physicæ prædeterminationis telis te objicis. Si contendas, nihil accedere nec ab intellectu, nec à voluntate, manet inintelligibile, quo pacto cause fallibiles & defectibiles, reddantur defectus & fallibilitatis immunes, omnibus in eodem statu, ut tunc extra ordinem Divinæ providentiæ, relictis.

12. *Contrà est tertio.* Eò modò DEUS per suum decretum causat operationem creatam, & futura contingentia liberi arbitrii, quò modò illa videntur in sua essentia tanquam causa: sed videt illa in sua essentia tanquam causa physica; ergo etiam per suum decretum illa physice causat. Major est Doctoris Angelici admittit ab adversariis. Minor probatur. In tantum videntur futura contingentia in Divina essentia tanquam causa, in quantum continentur in illa; sed continentur in illa eminenter physice, tanquam ens participatum in ente primo imparticipato: ergo videntur in Divina essentia tanquam causa physica.

13. *Contrà est quarto.* Si efficacia decreti divini salvaretur per operationes causarum secundarum, prout substantes ordini Divinae providentiae, sequeretur, quòd DEUS futura contingentia certò videret in ipsis causis secundis proximis; consequens repugnat doctrinæ Angelicæ superius expositæ: ergo & antecedens. Sequela probatur. Sola coærvatio causarum secundarum absque aliquo per Divinam providentiam superaddito non habet infallibilem connexionem cum bona operatione: ergo in illa sola DEUS certò videre non potest determinationem humanæ voluntatis.

14. *Contrà est quinto.* Non habet majorem connexionem cum humana voluntate ad educendam bonam operationem causæ secundæ simul & conglobatim, quam seorsim sumptæ: ergo cum ex illis seorsim sumptis nulla probetur efficacia, neque à simul sumptis obtineri poterit. Antecedens probatur. Voluntas tant respectu omnium causarum simul sumptarum est indifferens, quam respectu singularum; ergo non est major ratio, cur à simul sumptis, quam à singulis tollatur illa indifferencia: sed nisi tollatur, h. e. in actum reducatur privativa voluntatis indifferencia, tandiu nulla datur erga illam efficacia: ergo neque per causas secundas simul sumptas obtinetur efficacia. Et sanè, quando DEUS Paulum momento convertit, quanam fuit coærvatio & attemperatio causarum secundarum? Nulla prolixè. Et tamen DEUS efficacissimè sine præjudicio libertatis fecit è nolente volentem.

Nihil ergo secundarum causarum acervatio facit ad efficaciam voluntatis Divinae; præsertim cum abstrahendum videatur, quòd Divina voluntas non nisi mediatis causis secundis, adeoque dependenter ab ipsis suum effectum & intentum consequi possit. De quo plura, ubi de gratia efficacis.

15. *Contrà est sexto.* Ordo Divinae providentiae requirit omnimodam & infinitam certitudinem: sed talis non est nisi physica & metaphysica, fundata in physica causalitate decretorum: ergo non sufficit causalitas moralis, sed physica requiritur. major in §. 4. sequenti probabitur.

§. III.

Defendantur physica prædeterminationes ad quoscunque actus bonos.

16. **CONCLUSIO I.** Divina decreta sunt efficaciter prædeterminativa omnium actuum bonorum non tantum supernaturalium, sed etiam naturalium.

lium. Hoc enim verò probant auctoritates S. Scripturæ & D. Augustini, quæ Divinae voluntatis efficaciam ad omnes actus bonos & honestos indifferenter extendunt. Ita in primis dicitur Pl. 113. omnia quaecunque voluit, fecit. Sed tenet DEUS omnes actus bonos & honestos etiam intra naturæ ordinem contentos; neque enim possunt subterfugere causalitatem causæ primæ: ergo & illos efficaciter voluit efficaciam non consequente, quippe jam impugnatâ, sed antecedente & intrinsecâ. Sic etiam Il. 14. universaliter. Dominus enim exercituum decrevit, & quis poterit infirmare? &c. Rom. 9. Voluntati enim eius quis resistit? quæ aliæque verba nec s. s. Interpretes, nec ipse Spiritus S. ad malos actus supernaturaliter bonos restringit.

Testimonia D. Augustini multa sunt & luculentissima pro nostra assertionem. Nam primò in l. de corr. & grat. cum ex præallegatis S. Scripturæ intulisset: *Non itaque dubitandum, voluntati DEI, qui in celo & in terra omnia quaecunque voluit, fecit, humanas voluntates non posse resistere, quæ minus ipse faciat, quod vult, &c.* - Suam sententiam confirmat exemplo electionis Saulis in Regem, ad quam DEUS corda Israhelitarum traxit, qui utique fuit actus ordinis naturalis. *Insuperius, inquit, egit, corde tenuit, corda movit, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, &c.* Secundò l. de grat. & libero arbitrii c. 20. dicit: *etiam voluntates illas, quæ conservant sæculi creaturam (quæ sunt ordinis naturalis) ita esse in DEI potestate, ut eas, quò voluerit, quando voluerit, faciat inclinari.* Atque huc adducit exempla illorum etiam malorum hominum, quorum DEUS voluntates ad intentos à se effectus produxit: ut in Abalone, quòd spreverit consilium Achitophel: *agendo in ejus corde, ut ita repudiaret: in corde Roboam, ut abjiceret consilium seniorum: in cordibus Philisthim & Arabum, ut eorum spiritus sulcicaret.* 2. Paral. c. 23. in Assuero, ut ejus cor hæteretur ad lenitatem. Esther. c. 14. *agit enim omnipotens DEUS in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* loco citato c. 21.

Unde ratio assertionis nostræ est: quæcumque DEUS agit in tempore, illa efficaciter ab æterno decrevit efficaciam antecedente: nam, *quæcumque voluit, fecit.* Sed DEUS in tempore agit & movet voluntates hominum non tantum ad actus supernaturales, sed etiam ad aliquos naturales, ut ex dictis liquet: ergo DEUS ejusmodi actus efficaciter & antecedenter decrevit ab æterno.

CONCLUSIO II. Efficacia intrinseca & antecedens Divina voluntatis est efficacia physica causalitatis: adeoque decreta sunt physice prædeterminativa, & prædeterminantia. Ita non tantum contra defensores, sed etiam contra molliores impugnatores scientiæ mediæ communiter Thomistæ, quibuscum in hac parte sentit Illustrissimus Reding. q. 6. a. 5. contròv. 1. Veritas hujus assertionis, quæ specialiter elucidanda recurrit in Tract. de gratia, nunc breviter ostenditur in primis è script. ubi Prov. 21. dicitur: *sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit, inclinabit.* 1. Reg. 10. *Inmutavit ei DEUS cor aliud*

aliud, ac tandem ex omnibus iis, quæ pro Augustiniana efficacia gratiæ in 1. 2. afferri solent, ut quod DEUS faciat, ut faciamus, ut in præceptis ejus ambulemus. Omnia in nobis operari & velle & perficere. Nos Spiritu DEI agi, voluntates nostras trahi, &c. Jo. 16. Ezech. 36. Isa. 26. Rom. 8. Philip. 2. Cant. 2. quæ omnia non moralem sed physicum influxum significant. Accedit expositio & autoritas SS. PP. præsertim S. Augustini, qui de grat. & libero arbit. hæc habet: *Facit, ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati nostræ. Ac rursus: Agit omnipotens DEVS in corde hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* l. de corr. & grat. inquit, *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.* epist. 107. ad Vitalem. *Bonam voluntatem cujusque non invenit in corde, sed facit.*

His adde loca, quæ contra scient. med. supra produximus, cum aliis quamplurimis, quæ pro efficacia gratiæ afferuntur à Did. Alvar. l. 3. de auxil. grat. disp. 22. & à nobis loco citato adducuntur. Non tamen omnino prætereunda est gravis autoritas Catechismi Concil. Trid. qui 1. p. de prim. Symb. art. n. 22. pro physicis prædeterminationibus ita clarissime loquitur: *Non solum autem universa, quæ sunt, providentiâ suâ tueri atque administrat, verum etiam, quæ moventur & agunt aliquid, intimâ virtute ad motum, atque actionem ita impellit, ut quamvis causarum secundarum efficientiam non impediatur, præveniat tamen: cum ejus occultissima vis ad singula pertingat, & quemadmodum sapiens ait: attingit à fine utique ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Ita Catechismus.

Mens S. D. abunde constat ex iis testimoniis, quæ art. 1. §. 2. adduximus, ubi loquitur de physica applicatione virtutis activæ, & creaturas quascunque appellat secundos effectus, non certe in genere moris duntaxat, sed vel maxime in physico genere entis. Militat quoque pro physico decretorum influxu tota concatenatio & consequentia doctrinæ Thomisticæ; ut quod DEUS alia se non cognoscat in seipsis, sed in sua essentia tanquam medio cognito, speculo, & causa, tanquam in arte, per quam facta sunt: futura non cognosci nisi in determinatione causæ: effectum esse proprium effectum causæ primæ tanquam universalissimæ, &c.

19. Ratio est primò. Talis debet esse efficacia decretorum, ut per illam salvetur influxus causæ primæ in omne ens creatum: sed talis est sola efficacia physica: ergo Divina decreta debent habere efficaciam physicam. Major probatur. Causa prima tanquam actus purus & intelligentia spiritualissima, quidquid agit & operatur, id operatur intellectu & voluntate; ita, ut sua operatio ad extra in res creatas sit formaliter immanens, & tantum virtualiter transiens: ergo cum sit de ratione causæ primæ, ut influat in omnem creaturam, quæ essentialiter est ens ab alio, dependens à causa prima, necessariò debet efficacia decretorum esse commensurata influxui in omnem creaturam. Minor quoque probatur: Influxus physicus non provenit nisi ab efficacia physica causæ influentis: sed DEUS physicè influat in omne ens

creatum; nam ens creatum secundum esse suum physicum est ens ab alio, idque non per ordinem ad causam creatam, sed incretam, quæ sola est ens à se: ergo decreta voluntatis physica, à quibus provenit ille influxus, debent habere physicam efficaciam.

Secundò. De iis omnibus datur decretum physicè prædefinitivum DEI, ad quæ DEUS in tempore physicè præmoveret & prædeterminaret, sed ad futura contingentia, putà actus liberos nostræ voluntatis DEUS physicè præmoveret, & prædeterminaret: ergo de iis datur decretum physicè prædefinitivum. Major patet: quia quodcumque DEUS voluit, fecit; imò ut dictum, ipsius facere est velle, neque distinguitur æterna actio DEI ab ejus actu immanente. minor præter Autoritates n. 16. allatas probatur ex natura & ratione causæ primæ, & entis creati. De ratione entis creati, & ab alio est, quod immediate dependeat à prævio & physico influxu causæ primæ, sed quilibet actus liber & determinatio causæ creatæ est ens creatum ab alio: ergo dependet à prævio influxu causæ primæ: quem respectu causarum liberarum & contingentium prædeterminationem, respectu aliarum præmotionem dicimus. Minor probatur: causalitas causæ est prior suo effectu; concursus DEI est causalitas causæ primæ: ergo est prior est influxus prævius. Cùmque sit causalitas causæ primæ non in ordine solum morali, sed physico, est concursus quoque & influxus physicus. Tandem nisi darentur tam prædefinitiones quàm prædeterminationes ex iis consequenter, tueret certitudo divine providentiæ ac prædestinationis: quia nullum foret medium, in quo scientia divina futura contingentia cerè videret posset, veluti supra ostendimus.

Neque recurras primò ad concursum indifferenter oblatum per decreta indifferentia; hæc enim in principio hujus articuli, in suo fonte rejecimus: neque secundò ad influxum physicum mediatum, mediante aliquâ causâ secundâ; nam iste non salvat conceptum entis ab alio, qui talis dicitur per oppositionem ad ens à se, & dependentiam ab influxu causæ creatis universalissimæ, attingentis immediate universalissimum effectum, qui est ipsum esse rei.

CONCLUSIO III. *Est DEVS non prædefinitivè aut prædeterminet voluntatem creatam ad peccandum, tamen decreta prædefinitivè etiam physica efficaciam attingunt materiale seu actum peccati in ratione actus & entis.* Ita Schola S. D. contra plures extraneos.

Prior pars assertionis est doctrina fidei, peccatum quippe secundum suum formale significatum nominat defectum moralem irreducibilem in causam primam. Unde dicitur Plal. 5. *non enim DEVS volens iniquitatem in eis, & Jac. 1. odio sunt DEO impius & impietas ejus.*

Posterior pars probatur ratione jam indicatâ primò. De omni effectu physico creato datur decretum DEI prædefiniens: sed actus etiam peccaminosus secundum suum materiale, videlicet in ratione entis & actus, sunt effectus creati physici, habentque physicam entitatem: ergo de iis quo-

sub ratione entis & actus & in linea natura
decreto prædefiniens.

Secundò. Quidquid in tempore dependet à
prævio physico influxu DEI, illud DEUS præde-
finit ab æterno; sed entitas actus mali in tempo-
re dependet à prævio influxu physico DEI: ergo
illam prædefinit DEUS ab æterno, minor probatur.
quidquid physicè producitur à causa secun-
da, dependet à prævio influxu physico DEI:
cuius omnis causa secunda in esse causæ secundæ &
principii actualis pendet à causa physico in-
fluxu DEI: sed actum & entitatem operationis
peccaminosæ in linea natura liberum arbitrium
tanquam causa secunda physicè producit: ergo
entitas operationis peccaminosæ in linea natura
pendet à prævio & physico influxu DEI: est enim
ut sic bonum transcendente, quod cum entitate
conjungitur, & sub sphaera omnipotentis Di-
vinæ continetur.

§. IV.

An prædefinitiones inducant fatalem
necessitatem?

23. Præcipua causa deferendi & impugnandi præ-
definitivam antecedentem, & intrinsecam ef-
ficaciam decretorum, fuit Recentioribus, quod
meruerent exinde fatalis necessitatis jugum liberis
cervicibus imponi, liberique arbitrii dominium
eventi: querela minime novâ, quippe jam à Se-
mipelagianis motâ adversus S. Augustinum in
epist. S. Prosperi. Sed quod ad nomen fati atti-
net, sciendum, posse illud in malo, æquè ac bo-
no sensu accipi. Priori modo accipiebant Gen-
tiles, qui hoc nomine inevitabilem necessitatem è
syderum influxu & positione descendente, at-
que humanis voluntatibus dominantem admittit.
Posteriori & bono sensu accipitur pro infallibili
ordine Divinae providentiæ, fundato in anteceden-
ti efficacia decretorum.

24. In quo sensu SS. DD. fatum non omnino re-
spuunt. Ita D. Augustinus l. 5. de Civit. c. 9.
Si mihi fati nomen alicui rei adhibendum placeret,
magis dicerem, esse fatum inferioris, potentioris
voluntatis, qui cum habet in sua potestate. Boe-
tius 4. de consolatio, prola. 7. Ordo fatalis ex pro-
videntia simplicitate procedit. & prosa. 4. Series
fati celum & sidera movet, elementa in se invicem
terminat, & alterna format transmutatione. Hoc
autem formatumque hominum indissolubili causarum
conexione constringit. & l. 5. prosa. 7. dicit, quod
varias causas in unum effectum consuere faciat or-
do ille inevitabili connexionem procedens, qui de pro-
videntia fonte descendens, cuncta suis locis, tempo-
ribusque disposuit. Angelicus Doctor i. p. q. 116.
a. 4. priora Boetii verba exponens, admittit, omnia
illa, que sunt mediis causis secundis, sub fa-
ti serie contineri. Et eadem q. a. 1. In quantum
omnia, que hic aguntur, Divina providentia sub-
ducuntur, tanquam per eam præordinata & quasi
prælocuta, fatum ponere possumus: licet hoc nomi-
ne Sancti Doctores non recusaverint, propter eos,
qui ad vim positionis syderum hac nomina detor-
quebant.

25. Ratio quoque suffragatur: Fati nomine rectè
& Catholicè intelligitur series causarum secunda.
R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

rum, in se quidem mobilis, & mutabilis; im-
mobilis tamen & immutabilis, prout subest or-
dini Divinae providentiæ; in qua omnia futura
in tempore, sunt ab æterno dicta & dictata, vel
ut S. D. citatus loquitur, prælocuta, unde & fa-
tum à fando dicitur: sed datur ejusmodi immo-
bilis series causarum; unde dicitur Psal. 61,
semel, h. e. ut exponit Illustrissimus Reding,
immobiler locutus est DEVS, de quo proinde
dictamine & lege æterna, unum jota aut unus
apex non præteribit, donec omnia fiant. Ibi con-
tinetur numerus mensurum nostrorum, qui præ-
teriri non poterunt: ibi omnia constituta in nu-
mero, pondere & mensura. ibi omnes capilli ca-
pitis nostri numerati sunt. ibi continentur omnes
humanae voluntatis deliberationes & resolutio-
nes, cujus velle & operari, ita DEUS prædeter-
minat, ut tamen electivum ac dominativum
operandi modum haudquaquam impediatur, sed ex
se profundat, causet, & promovendo promo-
veat: unde tamen, quod DEUS ab æterno de-
crevit & præordinavit, fieri necesse sit, quia ta-
men, ut loquitur S. Anselmus, quod DEUS
liberè, & per ipsam voluntatis electionem fieri
voluit, etiam hoc libero modo fieri necesse est,
non propterea humana voluntati imponitur ali-
qua fatalis, h. e. absoluta operandi necessitas;
sed omnis ista necessitas est solummodo condi-
tionata, & necessitas infallibilitatis ac conse-
quentiæ; quæ nequam libertati præjudicium
infert.

§. V.

Calumnia Calvinismi depellitur.

NON acquiescunt prædictis Adversarii, sed 26.
Nepersuadere conantur per decreta physicè
prædeterminantia imponi absolutam necessita-
tem voluntati, & Petrus quidem Fulienis Tho-
mistam hanc doctrinam ex intimis D. Augu-
stini & Angelici Doctoris fundamentis extra-
ctam Calvinianæ necessitatis fulgine denigrare
nititur, quasi solo vocis sono diversam, reipsâ
eandem cum fallis Calvinii dogmatibus. Jose-
phus de Vita apud Henricum à S. Ignatio dicit
Thomistæ loqui paradoxa & repugnantia, dum
asserunt præmotione antecedente & physicâ
causari liberum modum operandi: est enim,
inquit, antithesis & repugnantia in terminis,
causari præmotione libertatem, quæ præmo-
tione ne quidem integra relinquitur. Ajunt
insuper, peti principium, & responderi per
id, quod est in questione, quando arguenti,
suppositio antecedens & impedibilis physica cau-
salitatis destruit libertatem, distinctio reponi-
tur; suppositio antecedens physica causalitatis
ex causa secunda provenientis; quæ non in se
continet, adeoque nec potest profundere mo-
dum libertatis; concedo. Suppositio physica
causalitatis causa primæ, quæ uti in se conti-
net, sic & potest profundere modum liberta-
tis, sic nego. Ecce, inquit, hoc ipsum
est, de quo controvertimus; cur efficax & an-
tecedens morio causalitatis à causa prima descen-
dens non destruat libertatem?

Y

Iia

27. Ita quidem; si standum foret suppositis & placitis Adversariorum, quibus Thomistarum dogmata perperam exponunt. Verum ab hac Calvinistica conformitatis calumnia Thomisticam veritatem egregie vindicavit Illustrissimus Reding q. 6. a. 5. Controv. 7. cum quo

Dicendum est, Thomisticam doctrinam de decretis prædefinitibus, & prædeterminantibus, nec in principio, nec in illatione & conclusione ullatenus convenire cum hæretico dogmate Calvini.

Non in principio; nam Calvini principium est, per præmotionem antecedentem auferri vim electivam & dominativam voluntatis etiam in actu primo: ex quo deducit, voluntati necessitatem absolutam imponi, adeoque totaliter auferri arbitrium liberum. Thomistæ dicunt, ipsum actum primum proximum libertatis, vimque electivam & dominativam voluntatis fundatam in objectiva representatione finis, & indifferenti propositione mediæ à DEO primitus causari; cumque voluntas sic in actu proximo constituta connaturaliter exigat procedere in actum secundum per formalem determinationem ad unum oppositorum; ideo DEUM eam causam primam eandem causaliter suam suavi motione, præviè tamen, quia priorem in causando, excitare & determinare ad operandum, quæ eadem motione pariter complectitur & constituitur in ratione principii actualis, & causæ liberæ in actu secundo. Unde doctrina Thomistarum, sunt verba prælaudati Reding, non minus distat ab hæresi Calvinistica, quam lux à tenebris.

28. Sed, inquit ad hæc Fulienfis: Calvinus admittit in actu contingentiam per ordinem ad voluntatem secundum se præcisè h. e. in sensu diviso spectatam; negat contingentiam solum per ordinem ad DEUM præmoventem, h. e. in sensu composito præmotionis. Et quid aliud loquuntur Thomistæ, cum dicunt, actum esse contingentem in sensu diviso, non autem composito.

Ecce manifestam calumniam doctrinæ Thomisticæ illatam? Contingentiam & libertatem actus in omni sensu tam diviso, quam composito præmotionis videntur Thomistæ, & in hoc opponuntur Calvino: negant verò esse necessarium, ut libertas & indifferentia dicat posse vel potentiam in oppositum potentia consequente, seu ex hypothesi, & in sensu composito jam factæ determinationis ab humano arbitrio, in alterutrum oppositorum, quæ semper in uno reali instanti conjungitur cum Divina præmotione, quamvis potentia antecedente & præscindendo ab hypothesi illius determinationis ex vi dominativa & electiva voluntatis fundata in objectiva indifferenti propositione objecti, æquè potuerit poni unum oppositorum, quam alterum v. g. amor, quam odium, aut negatio amoris, quod nec Adversarii, nec ullus Dialecticorum, nedum Theologorum inficiari poterit. Unde ista membra distinctionis, in sensu composito & diviso non debent applicari ad libertatem & indifferentiam, sed ad tò posse agere, vel non agere.

29. Neque petit Thomistæ principium, aut paradoxam propositionem enuntiat, quando modum libertatis per decreta prædeterminantia causari af-

firmat, hanc ipsam quippe veritatem deducit per discursum partim Theologicum, partim Philosophicum, quo intellectus per consequentiam evidentiam facile convictus, eidem veritati consentium præbet. Theologus discursus est; omnia causa potest effectum producere, quem in sua virtute continet; sed causa prima omnem perfectionem creatam in sua omnipotentia virtute continet, & libertas actus humani est perfectio creata: ergo potest DEVS illam producere; ergo non est impotentia, quin sua Divina causalitate (qualis equè omnes est decretum præmoventis & prædeterminans) eandem libertatem producat & causet. Ergo major & minor est lumine naturæ nota, minus minus super est fide certa, præmissæ sunt ritè disputatæ: adeoque totus discursus est Theologicus evidenter concludens. Philosophicus discursus est: Nullius causæ causalitas destruit effectum suæ causæ; sed creata libertas est aliquis effectus causæ increatæ; nisi velis dicere, quòd sic ens est; ergo per causalitatem causæ primæ & increatæ non destruitur: sed nomine præmotionis nihil aliud intelligitur, quam causalitas causæ primæ, ut est in confesso apud omnes; ergo per præmotionem non destruitur creata libertas, sed ponitur.

Rursus: Causa quanto potentior, tanto magis attingit non tantum entitatem effectus, sed etiam modos essendi ipsius; sed voluntas Divina est omnipotentissima, libertissima, fortissima, invictissima: ergo suo actu & causalitate attingit etiam modum ipsius libertatis in actu voluntatis creatæ. Tandem. Si humana voluntas sua determinatione non destruit libertatem sui actus, sed ponit; neque divina prædeterminatio destruit, sed ponit; atqui antecedens est indubitatum: ergo & consequens: sequela fundatur in Autoritate S. Augustini de corrept. & grat. c. 18. dicentis. *DEVM magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.* partem quoque & efficaciam sequela ulterius deducit loquens Articulus.

Non igitur Thomistæ loquuntur repugnantia sed consequentia, & in principiis tam Philosophicis, quam Theologicis fundata, eodemque jure, quo conveniuntur ab Adversariis, recipiunt eosdem conveniunt: quid enim respondet ad primum discursum: *DEVS potest producere omnem perfectionem creatam, quam in sua virtute continet, &c.* Distinguis: nisi exinde destruitur natura & essentiale prædicatum effectus, nempe libertatis, concedo; si destruetur, nego. sed inquis, destrueretur intrinsecum prædicatum libertatis, quod est esse ab intrinsecum principio, positus omnibus requisitis potente agere & non agere. En! eodem jure Thomistæ dicit, te loqui paradoxa & repugnantia, quia si quid continetur in virtute causæ, impossibile est, ut productio & emanatio ex illa virtute effectum destruat; hoc ipso quippe nunquam potuisset in illius causæ virtute contineri. Dicit etiam Thomistæ te petere principium, quia æquè à Thomistæ negatur, dependentiam à principio extrinsecum infinito & universali officere agenti libero, quam à te asseritur: quando nam ergo vel prædeterminationum asseritor adversus eorumdem adversarium, vel iste adversus Thomistam disputat.

disputans non petent Principium; si hoc nempe est petere principium, respondere id, quod ab adversaria parte in quaestione & controvertiam trahitur?

Videatur mihi hac in parte optimè respondere & distinguendo docere Illustrissimus Godoy: Ille petit principium, qui respondet per id, quod est in quaestione, si non sit aliunde satis probatum & stabilitum, concedit; si sit aliunde probatum & stabilitum, negat. Sic insolentis adversarii clamores & in disputationibus ad raucedinem usque obrudi solitas petitiones principii facile retundens.

31. Ceterum sunt alia per quam multa, in quibus D. Thomæ discipuli ab impii Calvinii sectatoribus in puncto libertatis & præmotionis toto, ut ajunt, celo dissident, quæ legere poteris apud Illustrissimum Reding, cit. q. 6. c. 5. controv. 7.

Neque te moveat, quod Calvinus etiam agnoscat efficaces præmotiones. Agnoscit, sed in hæretico jam prius exposito sensu. Agnoscit Thomista, sed in sensu Catholico. nomen utriusque commune, non significatum: sic etiam vertibilitatem & inflexibilitatem arbitrii admittit; sed non nisi illam, quæ ab extrinseco principio & causa prima in alecturum flecti possit (ut ibidem notat citatus Reding) communem etiam necessariis & insensibilibus causis; non intrinsecam, & ex vi dominativa atque electiva voluntatis provenientem. Quid porro magis usitatum hæreticis, quam sub Catholicarum dictionum & sententiarum velamine fucam facere, & venena diffundere? Et vitium fallit specie virtutis & umbra Naniam ideo, ut cum Augustino loquar, oves pelles suas deponant, quia illis aliquando & Inpi teguntur? nunquid ideo miles sua signa projiciet, quia illis in fraudem hostis abutitur? Nunquid ideo D. Augustini & Angelici Doctoris castra deseremus, quia illius nomen & auctoritatem Calvinus; illius Amelius suis falsitatibus prætexerunt? nunquid scientia media deseretur, quia sub illius scuto Pelagius oppugnavit Ecclesiam? vel ideo desinent Thomistis objicere, quod intrinseca efficacia gratiæ inducat necessitatem, quia hoc Augustino Semipelagiani & Calvinista Catholicis opposuerunt? Res intuenda & arbitrandæ est à sincero oculo; nomina æquivocationibus sunt obnoxia.

§. VI.

Solventur objectiones.

32. Non pauca & præcipua objectiones in præmissis diluimus: plures recurrent in prima secunde suis quaque propriis locis ex instituto diluenda. Nunc quæ præmissis assertionibus directius opponuntur, ex ordine solvemus.

Oppones igitur primò contra antecedentiam efficacis decreti: Quod inducit necessitatem antecedentem, tollit libertatem: sed efficacia decreti antecedens consensum prævisum voluntatis inducit necessitatem antecedentem: ergo tollit libertatem; quod ipsum quoque argumentum contra prioris §. doctrinam formari potest. Major solet probari auctoritate S. Anselmi in Tract. de actib. hum. specialiter referenda; ratione sic præ-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

barur. Decretum antecedenter efficaciter inducit aliquam necessitatem; impossibile quippe est non fieri, quod DEUS efficaciter vult fieri: vel ergo inducit consequentem, vel antecedentem; vel conditionatam, vel absolutam: non consequentem; quia consequens est illa, quæ ex libera determinatione nostræ voluntatis descendit, eamque supponit: ideoque etiam dicitur necessitas conditionata & suppositio: atqui necessitas, quam inducit efficaciter decretum, non consequitur, sed prioritate naturæ antecedit consensum nostræ voluntatis: ergo non potest esse necessitas consequens & suppositio, & consequenter est necessitas absoluta & antecedens.

Confirmatur: Illa necessitas est antecedens, cujus causa est antecedens; effectus enim sequitur naturam & denominationem suæ causæ; atqui efficacia decreti, quæ causatur necessitas, est antecedens: ergo & necessitas est antecedens.

Respondeo negando minorem. Et ad probationem dico, induci necessitatem consequentem; probationem in contrarium distinguo: Illa est necessitas consequens, quæ descendit ex libera determinatione voluntatis, vel ut est in se, vel ut est in sua causa, concedo, tantum ut est in se, nego. sed illa necessitas non descendit à libera determinatione voluntatis ut est in se præcisè, transeat, ut continetur in sua causa, quæ est voluntas Divina, nego minorem, & consequentiam. Si replicas, peti principium, responderi per id, quod est in quaestione, dici repugnantia, nempe, causari simul libertatem, & præviâ efficaci motione determinari voluntatem, habes paratam responsum in §. antecedente.

Auctoritas S. Anselmi non loquitur de causa prima, sed secunda & creata naturali, quæ impulsu antecedenti aufert indifferentiam operandi, quam conferre non potest, eò ipso, quia illam in sua virtute non continet. Ita S. Patrem exponit Albericus M. in 3. dist. 1. q. 4. dicens. quod necessitas absoluta, quam vocat Anselmus antecedentem, est ex causis proximis ad effectum ordinatis, sicut solem oriri cras, & decollatum interire. Quod verò noster S. P. non inficietur præviâ efficaciam voluntatis Divinæ, patet ex sequentibus ipsius verbis in l. de concord. Non enim ea DEVS quamvis prædestinet, facit voluntatem cogendo, aut voluntati resistendo. Et rursum c. 1. quoniam, quod vult DEVS, non potest non esse, cum vult hominis voluntatem nullâ cogi, vel prohiberi necessitate ad volendum, & vult effectum sequi voluntatem, tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult. Ad sensum nimirum Doctoris Hipponensis, qui l. 1. contra 2. epist. Pelagii. c. 19. Gratia, inquit, operatur in cordibus hominum, non ut homines nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant.

Dices: Necessitas, quæ est ex suppositione antecedente, est necessitas antecedens; sed necessitas operandi orta ex decretis prædefinitibus, est ex suppositione antecedente, ut patet, ergo est necessitas antecedens.

Resp. cum S. D. pluribus locis, specialiter hic q. 19. a. 8. ad 1. & 3. negando majorem, nam decretum, quod supponitur antecedens in se

Y 2

cau-

causaliter & objectivè continet ipsorummet modum indifferentem & electivum creatæ voluntatis.

Replicas. Decretum & prædeterminatio antecedens destruit modum electivum: ergo non continet & causat. Antecedens probatur: quod est essentialè impedimentum actûs oppositi, destruit potentiam ad oppositum; sed prædeterminatio est essentialè impedimentum actûs oppositi: ergo destruit modum electivum, qui consistit in potentia ad oppositum.

Respondeo negando vel distinguendo majorem, destruit potentiam ad oppositum in sensu composito, concedo, diviso, nego. Sed, ais, est impedimentum inimpedibile per voluntatem: ergo adhuc injicit necessitatem antecedentem. Respondeo, vel negando consequentiam vel distinguendo consequens, est inimpedibile formaliter, concedo, objectivè & terminativè nego: non in hoc sensu, ut somniat quidam Recentior, quòd prædeterminatio abstractè sumpta possit terminari, vel non terminari ad exercitium voluntatis; sed quia prædeterminatio habet pro suo termino & objecto ipsum electivum exercitium voluntatis, quod formaliter continet.

34. Oppones secundò contra causalitatem omnium actuum bonorum. Si DEUS efficaciter prædefiniret omnes actus honestos & bonos, sequeretur, quòd etiam prædefiniret peccatum, & haberet voluntatem beneplaciti de illo; consequens est absurdum: ergo & antecedens. Sequela probatur: Qui efficaciter intendit finem, etiam efficaciter vult ea, sine quibus existentia finis obtineri non potest: sed plures actus virtutum, ut penitentia, & justitia vindictivæ haberi non possunt sine existentia peccati, vel posita, vel ponenda: ergo si DEUS illos actus virtutum efficaciter intendit, & prædefinit, etiam efficaciter vult peccatum cum illis actibus connexum, & ad illos necessariò requisitum.

Confirmatur. Amor efficax finis est virtualis amor mediorum eorumque, sine quibus finis non potest existere: sed prædicti actus virtutum sine peccato non possunt existere; ergo amor efficax illorum actuum simul erit virtualis amor peccati; cum tamen constet ex S. Script. quòd odio sunt DEO impius & impietas ejus.

Respondeo primò. Hoc argumentum nimis, adeoque nihil probare: probat enim in primis permissionem peccati non posse amari & intendi à DEO ob finem superiorem, qualis est suæ misericordiae, vel justitiæ: quia permissio peccati est utique connexa cum peccato prævisò. Item DEUM non potuisse efficaciter intendere redemptionem generis humani; quippe necessariò connexam cum peccato originali. Ideòque

Respondeo secundò in forma negando sequelam: ad ejus probationem distinguo majorem; vult efficaciter illa, sine quibus existentia finis obtineri non potest, si illa sint media positivè conducentia ad obtinendum finem, concedo. si tantum sint occasio & terminus destruendus per finem intentum, nego: sic enim neque natura per se intendit corruptionem compositi, quantumvis intenta generatio novi compositi sine prioris corruptione obtineri non possit. Vel secundò,

si existentia finis obtineri non possit, sine illis ut positivè volitis, concedo. sine illis ut permissis, nego. sed sine peccati existentia plures actus virtutum obtineri non possunt, ita, ut illa se habeat tanquam occasio & terminus destruendus, concedo; ut medium positivè conducentis, nego. Item: sine peccati existentia ut permilla nequeunt obtineri illi actus virtutum, concedo; sine illa ut positivè volita, nego minorem & consequentiam. Et constat responsionis veritas ex pluribus instantiis naturalibus: neque enim necessarium est votum paternæ mortis in filio, ut efficaciter speret & appetat hereditatem, quam tamen absque parentis morte non consequetur. Parochus cupit efficaciter sibi crumenam pinguisse ex redditibus funeralium; non ideo tamen sequitur, quòd necessariò & efficaciter velit mortem suarum ovium. Idem de medico, idem de judice dixeris, quorum ille è morbis, iste distulit ex delictis hominum. Ex quibus patet responsio ad Confirmationem terminis nostræ distinctionis ad eandem applicatis.

Oppones terciò contra efficacem prædeterminationem materialis peccati, præsertim in peccatis intrinsecè malis. Et Martinez sic arguit primò ab autoritate. In Concilio Arausicano c. 29. sic dicitur: aliquos ad malum Divinà potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam, si sunt, qui tantum malum credere volunt, cum omni detestatione illis anathema dicimus, Trident. Sess. 6. Can. 6. Si quis dixerit mala opera, in eis bona DEVM operari, non permittendo solum, sed etiam propriè & per se, adeo ut sit proprium ejus opus non minus proditio Judæ, quam vocatio Pauli, anathema sit. D. Augustinus l. 1. ad Simplic. q. 2. Neque, quomodo dictum est, non est volentis, neque currentis hominis, sed misericordis DEI, ita dictum est, non est volentis, neque currentis hominis, sed DEI obdurantis. Unde datur intelligi, quòd infra utrumque ponit: ergo cujus vult miseretur, & quem vult indurat, ita Superiori sententia congruere, ut obdurare DEI sit nolle misereri, ut non de illo irrogetur aliquid, quo sit homo deterior, sed tantum, quo sit melior non irrogetur. Hæc Augustinus. Ex quibus ita subsumitur: sed aquè proditio Judæ, quàm conversio Pauli esset opus DEI; quia aquè decreto antecedenter efficaci DEUS determinasset, & movisset Judam ad hunc specie actum proditionis, quàm Paulum ad hunc specie actum conversionis. Imò addit Martinez, videtur magis DEVS misisse in cor Judæ, ut traderet eum, quàm Diabolus: iste enim tantum movisset suasionem morali, ille verò etiam physica. Rutilus irrogetur aliquid, quo homo fieret deterior; quo enim alio magis homo fit deterior, quàm actu intrinsecè malo?

Respondeo, adductas autoritates veritatem nostræ assertionis nequiquam oppugnare. Nam primus textus loquitur de malo adæquatè sumpto, prout includit formalem malitiam. Sanè non minus absurdum est DEUM simultaneè, quàm præviè cooperari ad peccatum: nec tamen secundum Adversarios Autoritas prædicta oppugnat simultaneum concurrere ad solum materiale peccati in linea entis, præcisum à formali: ergo neque oppugnat præviè. Unde miror, doctissimum

Martinezio persuasum esse, Conciliorum definitiones de illa subtilitate metaphysica formalis peccati non cogitasse, imò Calvinum non nisi materiale actum peccati in defectione 10. tribuum à Rege Roboam, non autem perfidiam, quæ est formale illius defectionis DEO Authori adscriptum: cum certè distinctio inter materiale & formale peccati admittenda sit omni Theologo sive in simulcano, sive in pravio concursu, & de impio Calvino explurimis ejusdem textibus constat, non solum quod est materiale in actu peccati, sed etiam formale & morale malitiam in DEUM retulisse.

Non admittitur (inquit l. 1. in fit. c. 17.) *furum ullam, aut fornicatio ulla, aut homicidium, quin DEI voluntas intercedat.* ibidem §. 1. addit. *Ab salonis incestu vitæ parentis thorum polluentis detestabile scelus esse opus DEI.* ecce! ut ipsum scelus, adeoque & id, quo scelus constituitur, in DEUM referat! & §. 3. *Jam satis aperte ostendi, DEVM vocari eorum omnium Authorem, quæ ipsi censorum volunt, otioso tantum ejus permissu contingere.* Quæ nunc ex Martinezio, an non ex ejus quoque sententia peccata adæquatè & formaliter sumpta DEI permissu contingant? quod si, uti debet, annuerit, necesse est, ut fateatur, Calvinum, fecisse DEUM Authorem peccati etiam secundum morale & formale malitiam spectati. Delinat ergo impurè Calvinus sentinam turbare puris fontis doctrinæ Thomisticae. Ecce esto, quod uno loco malitiam morale ab actu separasset (quod tamen allegata separatio perfidia & defectionis non evincit) nihil hoc novi foret, quod Calvinus in suis dogmatibus loquatur contradictoria. Sed de hoc latius.

37. Ad Tridentinum objectum Respondeo: nostram doctrinam ab illa damnata propositione longissime distare: nam vocatio Pauli pertinet ad specialem providentiam & causalitatem DEI tam in genere & linea naturæ, quam in actu, tam quoad formale quam materiale, cum econtra proditio Judæ pertinet tantum ad causalitatem generalem DEI ut causæ primæ universalis & præcisè in linea entis, non quod morale & formale malitiam ipsius, quod etiam de concursu simultaneo Adversariorum est dicendum. Ex quo etiam negatur, per prædefinitionem materialis peccati irrogari aliquid homini, quo fiat deterior. neque enim moralis malitia sequitur ex vi actus in linea naturæ, & materialiter spectati, sed ex vi defectuosi iudicii voluntatem ad malum determinantis.

38. Objicitur ab eodem quarrò. Implicat, quod voluntas peccet volendo id, quod DEUS vult eam velle: atqui per prædefinitionem absolutam vult DEUS, quod humana voluntas velit v. g. adorationem idoli: ergo implicat, quod voluntas volendo illam adorationem idoli peccet.

Respondeo distinguendo majorem: implicat, quod voluntas peccet volendo id, quod DEUS vult illam velle, quod DEUS vult voluntate speciali beneplaciti, præcepti, & ut author specialis attingens lineam moris, transeat; voluntate generali, ut author naturæ, sic nego. vel subdistinguo, si possit humana voluntas velle eò modo, quo DEUS vult velle, concedo; si non possit eò modo velle; nego majorem: sed DEUS vult de-

creto prædefiniente, ut voluntas velit adorationem idoli; voluntate generali ut Author naturæ, & intra lineam naturæ & entis, concedo; voluntate speciali, & ut Author specialis etiam attingens lineam moris, nego minorem: ergo implicat, ut voluntas peccet volendo adorationem idoli; nego consequentiam, vel subdistinguo consequens, si posset velle modo solum effectivo pertinente præcisè ad lineam entis, concedo, modo defectuoso pertinente etiam ad lineam moris, nego consequentiam.

Infitas ex D. Th. 1. 2. q. 19. a. 10. qui sequitur 39. tur inclinationem à DEO datam etiam ut authore naturæ generali, non peccat, quia vult, quod DEUS vult illum velle: unde filius licitè desiderat vitam parentis, quem DEUS vult mori: quia hanc inclinationem habet sibi inditam ab Authore naturæ; ideòque sunt verba S. D. *tametsi tunc voluntas humana non confirmetur Divina in volitio materiali, conformatur tamen eidem secundum rationem causæ efficientis.* Sed in posito casu homo sequeretur inclinationem à DEO datam ut Authore naturæ generali secundum rationem causæ efficientis: ergo non peccat.

Respondeo. Inclinationem, quam DEUS filio indidit ad amandum & honorandum parentem, non tantum esse à DEO ut Authore naturæ, & intra lineam naturæ, sed etiam à DEO ut Authore speciali, & intra lineam moris: ideòque objectum hujus inclinationis, quod est velle & optare vitam parenti, cadit sub specialem voluntatem non tantum consilii, sed etiam præcepti. Unde argumentum peccat in falso supposito, quod in S. D. loco citato nequitiam invenitur.

Objicit quarrò. Pone hominem ceterà inno-centem in statu prædefinitionis ad adorationem materiale idoli, & jam instet tempus, quo illa prædefinitio mandetur executioni, quid si ille miser te consulere: quid agere oportet, ne DEUM offendam? Debeone resistere prædefinitioni, vel illam sequi? suadebisne, ut resistat prædefinitioni? quæret rursus. Debeone resistere in sensu composito, vel diviso? sed in sensu composito est impossibile, nec minus in sensu diviso; nam ad resistendum in sensu diviso necessaria foret alia præmotio & prædefinitio Divina, quæ me prædeterminet ad oppositum actum, hanc autem non habeo, nec est in mea potestate illam habere: quid ergo faciam miser, cui peccare non licet, non peccate est impossibile?

Respondeo, præterquam quod hoc argumentum facili negotio retorqueri & transferri possit ad hominem habentem gratiam non congruam & merè sufficientem, illud continere merum paralogismum & transulcoriam fallaciam sensus divisi & compositi, ac confusionem actus primi & secundi: vel enim loqueris de tempore antecedente ipsam adorationem idoli, & tunc nondum homo supponitur temporaneè præmotus ad materiale hujus actus, sed habet præmotiones ad actus honestos salutare, dissuadentes præmotioem tunc cum objectiva indifferentia, per quæ in actu primo, gratia sufficiente, & potentia proximè constituitur, ut tam in sensu composito, quam diviso possit resistere tentationi, adeòque si tunc consuleret, quid sibi foret agendum, haud dubiè sua-

suadenda foret resistentia non adversus prædefinitionem, quæ pro illo tempore vel instanti actûs primi supponi non potest, & ex vi cuius non sequitur malitia adorationis, sed adversus tentationem, quæ locum habet in actu primo. Vel loqueris de instanti ipsius adorationis, & tunc nugatorium foret consilium, utpote actu secundo jam posito, adeoque prædefinito & præmoto quoad materiale: de præteritis autem non est consilium.

Solutio clarior apparebit, si objectio redigatur in formam. Posito, quod sim, prædefinitus ad materiale adorationis, vel teneor in instanti præcedente determinationem voluntatis resistere prædefinitioni, vel non? si non, tunc peccabo, quia impossibile est consentire prædefinitioni, & non peccare: si teneor, vel teneor in sensu composito, & hoc est impossibile, vel in sensu diviso, & hoc iterum est impossibile propter defectum alterius præmotionis, quæ tamen foret necessaria.

Respondeo negando suppositum, quod pro aliquo reali instanti præcedente voluntatem adorandi idolum, detur prædefinitio vel præmotio ad materiale illius actûs, & quod proinde possit esse objectum suæ resistentiæ, vel contentûs; sed solummodo, datur pro instanti ipsius determinationis voluntariæ ad adorandum idolum, in quo DEUS supposita jam defectuosa directione iudicii practici, juxta connaturalem exigentiam cause liberæ præviè concurrat ad effectum physicum illius voluntatis intra lineam naturæ consideratum, non ut defectuosè in linea moris elicitum. Igitur nec in sensu composito, nec diviso teneris resistere prædefinitioni; nec enim teneris resistere, nisi inducenti ad malum; sed illa prædefinitio non te inducit ad malum.

Imò, inquis, prædefinitio fortius trahit, quàm consilium, estque vinculum insuperabile: ergo etiam inducit ad peccatum. Respondeo: fortius trahit intra genus naturæ & entis, concedo, intra lineam moris, nego.

41. Objicies sextò. Quicumque vult causam ab intrinseco & necessariò connexam cum effectu, vult etiam ipsum effectum; sed actus blasphemix vel voluntas blasphemandi v. g. est causa ab intrinseco & necessariò connexa cum deformitate malitiæ: ergo si DEUS efficaci decreto velit talem actum, necessariò vult ipsam quoque malitiam actûs.

Respondeo. Qui vult causam, vult etiam effectum, si velit in illo genere & ordine, in quo effectus cum causa intrinsece connectitur, concedo, si in alio, in quo non intrinsece connectitur, nego. Sed actus blasphemix est intrinsece connexus cum deformitate malitiæ, ut est in genere naturæ entis & effectus physicè productus, nego; ut est moraliter & defectuosè à principio quâ desiniente elicitus, concedo minor. & nego consequentiam: vel subdividuo consequens: ergo si vult DEUS talem actum, ut in genere moris defectuosè procedentem, concedo, si velit ipsum præcisè ut est entis & effectus intra ordinem & lineam naturæ, nego consequens & consequentiam.

Similiter, si dicas. Qui vult antecedens, vult etiam consequens: distinguo, si consequens se-

quitur ex vi antecedentis, ut à tali causa voliti & positi, concedo, secus, nego: cum enim plures cause concurrant ad aliquem effectum defectuosum, defectus non cuilibet causæ est tribuendus, sed illi, quæ deficit, ut habet S. D. in 1. 2. q. 79. a. 2. in c. & in 2. dist. 37. q. 2. a. 2. Quod ipsum Adversarii in concursu simultaneo respondere debent.

Objicies septimò. Sequeretur, quod DEUS vellet me velle aliquid, cum obligatione illud non volendi: sed hoc implicat: ergo, Sequela prohibetur. DEUS non tantum prohibet malitiam, sed etiam voluntatem & actum blasphemandi, adeoque obligat ad illum non ponendum, & tamen efficaci decreto vellet me velle actum blasphemandi.

Resp. negando sequelam. probationem distinguo: DEUS prohibet voluntatem & actum blasphemandi, præcisè ut est entitas & effectus intra lineam naturæ effectivè elicitus, nego, ut est actus deformis, & defectuosus concedo primum membrum: alterum membrum probationis absolute prolatum falsum facit sensum, quasi nempe DEUS haberet voluntatem Consilii vel præcepti, ut velim actum blasphemandi, vel quod actus & voluntas blasphemandi adæquate una cum defectu morali sumpta essent objectum & effectus Divinæ voluntatis, quod aquè falsum est. In hoc verò sensu admitti potest & debet, quod DEUS habeat voluntatem generalem, ut actus blasphemandi, prout actus & ens est, effectivè procedat à voluntate tanquam connaturali principio physicè effectivo. Ex quo non sequitur, quod DEUS habeat circa idem objectum contrarias voluntates, siquidem id, quod in actu blasphemix est defectuosum, constituit diversum objectum ab eo, quod in illo est effectivum & bonum.

Adbuc, instas ex S. D. Omne peccatum fit per recessum ab ultimo fine, ita S. D. 1. 2. q. 79. a. 1. & humana voluntas in tantum deficit & peccat, in quantum desecat ab ordine & motione primi moventis. 1. 3. contr. gent. c. 10. & q. 3. de malo a. 1. ad 1. & in epist. ad Rom. le. 7. dicit in S. Script. DEUM inclinare voluntates ad malum, non quidem agendo & movendo sed potius deterrendo, vel non impediendo: non ergo DEUS per ista decreta adamantina hominem prædeterminat ad recessum ab ultimo fine, aut impellit ad malum.

Respondeo concedendo totum, omnia quippe hæc tela volant præter scopum; neque enim illi Thomistarum venit in mentem, ut subscriberent impio dogmati Calvinii, quod DEUS suo politico decreto homines impellat & necessitet ad peccandum, neque hoc sequi ex decretis tantum ad materiale peccati sub ratione actûs & entis prædeterminantibus huc usque ostensum est, ut in tractatu de peccatis amplius deducetur.

Alia argumenta contra physicam efficaciam decretorum producti solita, quia maximè ex parte physicis prædeterminationes illorum decretorum ministras & executrices oppugnant, in 1. 2. Tract. de act. hum. aliisque partibus Theologiae commodius dissolvemus.